

Ebeveyn Sa?I?k ?nanç Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ebeveyn Sa?I?k ?nanç Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20530>

Özet

Ebeveyn Sa?l?k ?nanç Ölçe?i (ES?Ö), ebeveynlerin çocuk sa?l??? ve genel sa?l?k durumlar?na yönelik inançlar?, risk alg?lar? ve önleyici davran??lara yatk?nl?klar? ölçmek amacıyla uyarlanm?? psikometrik bir araçtır. Ölçe?in Türkiye uyarlamas?, 2003 y?l?nda Dilek Sunmaz tarafından yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?e benzer şekilde 3 faktörlü bir yapıya sahip olduğunu göstermiştir. ES?Ö, toplam 17 maddeden oluşmakta olup, 10'lu Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanılarak yanıtlanmaktadır (1= En Kötü, 10= En İyi).

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn sa?l??, Sa?l?k ?nanç Modeli, uyarlama, psikometrik özellikler, çocuk sa?l??, güvenlik, geçerlik, Sa?l?k ?nanç Modeli.

Yazarlar

Dilek Sunmaz (Uyarlayan).

Amaç

Ebeveyn Sa?l?k ?nanç Ölçe?i'nin temel amacı, ebeveynlerin sa?l?kla ilgili alg?lar? ve inançlar? sistematik bir şekilde de?erlendirmektir. Bu inançlar genellikle algılanan duyarlılık, algılanan ciddiyet, algılanan faydalar ve algılanan engeller gibi Sa?l?k ?nanç Modeli bileşenleri çerçevesinde ele alınır.

Ölçek, özellikle çocuklar?ın sa?l??n? koruma ve geliştirme bağlamında ebeveynlerin davran??lar? etkileyen psikolojik faktörleri nicel olarak belirlemeyi hedefler. Elde edilen veriler, halk sa?l?? müdahalelerinin ve eğitim programlar?ın planlanmasında kritik öneme sahiptir.

Yapı

Ölçek, bireylerin sa?l?k davran??lar? açıklamada yaygın olarak kullanılan teorik çerçeve olan Sa?l?k ?nanç Modeli (S?M) üzerine kurulmuştur. ES?Ö, ebeveynlerin sa?l?kla ilgili kararlar? ve davran??lar? yönlendiren üç ana alt boyutu ölçmektedir.

Bu 3 alt boyut ve toplam 17 madde, ebeveynlerin hastalık riskine ilişkin kişisel alg?lar?, önleyici eylemlerin etkinliğine olan inançlar? ve bu eylemleri gerçekleştirmenin önündeki potansiyel engelleri de?erlendirmeye odaklanır. Ölçek, ebeveynlerin sa?l?k sorumluluğu ve risk de?erlendirmesi konusundaki öznel deneyimlerini yansıtmaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek amac?yla faktör yap?s?n?n de?erlendirilmesi yap?lm??t?r. Yap?lan analizler sonucunda, formun orijinal ölçe?e benzer ?ekilde 3 faktörlü bir yap?ya sahip oldu?u do?rulanm??t?r. Bu bulgu, ölçek maddelerinin teorik olarak öngörülen alt boyutlar alt?nda anlaml? bir ?ekilde topland??n? ve dolay?s?yla ölçülmek istenen psikolojik yap?y? ba?ar?yla temsil etti?ini göstermektedir.

Güvenirlik

Ebeveyn Sa?lk ?nanç Ölçe?i'nin iç tutarlılık güvenilirlik analizleri yüksek düzeyde kabul edilebilir sonuçlar vermi?tir. Ölçe?in tümü için hesaplanan Cronbach Alpha katsay?s? de?eri **.79** olarak bulunmu?tur. Bu de?er, ölçe?in maddelerinin tutarlı bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü i?aret etmektedir.

Ayr?ca, ölçe?in alt gruplar?n?n iç tutarlılık katsayılar? da incelenmi? ve bu katsayılar?n **.72 ile .63** aras?nda de?i?ti?i saptanm??t?r. Bu aralık, alt boyutlar?n da yeterli düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir, ancak baz? alt boyutlar?n genel ölçe?e k?yasla biraz daha düşük tutarlılık?a sahip olabilece?ini belirtmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in Türkiye'deki psikometrik uyarlama çal??mas?nda, faktör yap?s?n?n de?erlendirilmesi amac?yla aç?mlay?c? veya do?rulamay?c? faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r (yüksek lisans tezi kapsam?nda). Analizler, ölçe?in orijinal yap?s?na yak?n, **3 faktörlü bir yap?ya** sahip oldu?unu ortaya koymu?tur.

Bu 3 faktörlü yap?, teorik olarak Sa?lk ?nanç Modeli'nin temel bile?enlerini temsil eden maddelerin bir araya gelmesini sa?lam??t?r. Benzer içerik ta??yan maddelerin ayn? faktörler alt?nda toplanmas?, ölçe?in yap?sal geçerli?ini destekleyen önemli bir kanıtt?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal dil (Bilinmiyor, genellikle ?ngilizce beklenir)

Popülasyon Grubu: Ebeveynler

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Ebeveyn rolündeki bireyler)

Popülasyon Detaylar?: Sa?l?k inançlar?n?n ölçülmesi hedeflenen genel ebeveyn popülasyonu.

Test Metodolojisi: 17 maddelik, 3 alt boyutlu ölçek. Derecelendirme **10'lu Likert** tipi olup, 1 (En Kötü) ile 10 (En ?yi) aras?nda de?ilmektedir. Yüksek puanlar, ilgili sa?l?k inanc?n?n gücünü veya olumlu alg?s?n? i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Sa?l?k inanc?, ebeveynlik, Cronbach Alpha, faktör yap?s?, psikometri, 10'lu Likert, uyarlama çal??mas?.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Dilek Sunmaz

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Dokuz Eylül Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü (Tez dönemi itibar?yla).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2003 (Türkiye Uyarlama Çal??mas?)

?zinler ve Ücret: Ölçek, yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilm?/uyarlanm?? olup, akademik kullan?m için tez referans? gösterilerek kullan?labilir. Ticari kullan?m veya geni? ölçekli uygulamalar için yazar Dilek Sunmaz'dan izin al?nmas? önerilir.

Kaynaklar

Ölçe?in uyarlama çal??mas?na ait temel referans a?a??dad?:

Sunmaz, D. (2003). *Ebeveyn sa?l?k inanç ölçe?inin Türkiye'deki geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas?*(Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?zmir.

Bu tezin detaylar?na YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada mevcuttur: [ebeveyn-saglik-inanc-olcegi-toad.pdf](#)

Ebeveyn Sa?I?k ?nanç Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal kaynak içerikte aç?kça listelenmedi?i için burada sunulamamaktadır. Ölçek, 3 alt boyut ve 17 maddeden oluşmaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM